

X. MARTINOVANJE V MENDOZI

Četrtek, 20. novembra - KULTURNI VEČER

Kulturni večer Martinovanja 2025 je zaznamoval pevsko-klavirski koncert baritonista Lucasa Somoze Osterca in pianista Javierja Mása. Lucas Somoza Osterc je operni pevec, rojen v Buenos Airesu, slovenskega rodu. Po diplomu na Visokem umetniškem Inštitutu gledališča Colón se je izpopolnjeval pri velikih mojstrih v Argentini in Evropi. Že več kot desetletje živi v Sloveniji, kar mu je omogočilo mednarodno kariero, nastopanje v različnih državah v opernih vlogah, simfonično-koralnih delih in komorni glasbi.

Koncert, izveden v četrtek, 20. novembra, v Teatru Mendoza, je obsegal raznolik program. V prvem delu smo prisluhnili delom Franza

Schuberta in Francesca Paola Tostija. Schubert, osrednji predstavnik nemškega liederja, je napisal več kot 600 samospევov, ki so postali vzor romantičnim skladateljem. Somoza je izbral štiri liederje, ki jih povezuje Goethejeva poezija: *Schäfers Klagelied*, *Ganymed*, *Wandrer's Nachtlied in Rastlose Liebe*, zadnji posvečen njegovemu učitelju Antoniju Salieriju. Po Schubertovih liederjih smo prisluhnili štirim pesmim italijanskega skladatelja Tostija: *Non t'amo più*, *A vucchella*, *Vorrei morire!* in *La serenata*. Tosti, sicer tudi pevec in učitelj petja italijanske in britanske kraljice, je zaradi svojega poglobljenega vokalnega znanja ustvaril skladbe, ki so cenjene po vsem svetu. Lucas Somoza Osterc je v vseh delih izkazal izjemno tehnično odličnost, združeno z intrepeticijo, ki je ganila občinstvo.

V drugem delu koncerta je Somoza predstavil pesmi, povezane z njegovimi argentinskimi in slovenskimi koreninami. Med najbolj priznanimi argentinskimi skladatelji sta Carlos Guastavino in Astor Piazzolla. Z različnimi slogi slikata argentinsko pokrajino: Guastavino podeželje, Piazzolla mesto. Izvajali sta se *El sampedrino* in *Los pájaros perdidos*. Nato so sledile slo-

venske pesmi. Prva je bila *Mesec v izbi* Antona Lajovica, prežeta z melanholijo in nostalgijo po daljnem domu. Somoza je pesem zapel tako ganljivo, da so ga prevzela čustva ter jih prenesel na občinstvo. Sledila je *Pojdem na prejo* Frana Gerbiča z zanimivo klavirsko spremljavo, ki posnema vrtenje preslice. Z *Na tujih tleh* Davorina Jenka je na oder stopil prvi gost večera – veliki basbariton in eden Lucasovih učiteljev Marcos Fink, priznan po vsej Evropi. Skupaj sta zapela to lepo pesem o nostalgiji in izseljenstvu, nato pa še Ipavčevo Zdravico, uglasbitev besedila državne himne, pri kateri se jima je pridružil Slovenski mendoški oktet. Sledila je tradicionalna pesem *En starček je živel* v priredbi Jurija Fleišmana in Lavoslava Pahorja za opereto *Deseti brat*, izvedena s Somozo in oktetom. Zadnja skladba večera je bila *Ti puabáč ja kna lumpej*, tradicionalni koroški napev v priredbi Pavleta Kernjaka, ki jo je zapel oktet, Lucas pa solistični vložek.

Kot prvi dodatek (bis) sta Lucas in Marko Fink zapela duet *Bailecito cantado*, skladbo, ki jo je skladatelj in muzikolog Manuel Gómez Carrillo napisal na osnovi severno-argentinske ljudske melodije *Mucho te quiero*. Kot drugi bis pa je Lucas na oder povabil svetovno priznano mezzosopranistko slovenskega in argentinskega rodu Bernardo Fink,

da so v troje zapeli znamenito Guastavinovo pesem *Pueblito, mi pueblo*.

Posebno omembo si zasluži pianist Javier Más, vsestranski glasbenik, ki poleg klavirja igra trobento in je dirigent. Trenutno je glasbeni direktor Simfoničnega provincialnega orkestra v Rosariu, v Mendози pa je že večkrat gostoval kot dirigent obeh mestnih simfoničnih orkestrrov. Njegova muzikalnost je nedvomno izjemna, kar je dokazal z mojstrskim spremljanjem Lucasa Somoze. Njuno glasbeno sodelovanje traja že več let, tako v Argentini kot Evropi.

Za vse nas, ki smo obiskali koncert v Teatru Mendoza, je bilo doživeti tak glasbeni dogodek izjemne kakovosti pravi privilegij.

Diego Bosquet

Petek, 21. novembra

SUNSET PRI BELASCO DE BAQUEANO

V petek, 21. novembra, sva z ženo odletela v Mendoza na praznovanje Martinovanja, ki ga tamkajšnja skupnost slovenskih rojakov pripravlja v okviru štiridnevnega programa. To je bilo najino prvo udeležanje tega dogodka, a brez dvoma ne zadnje.

Zaradi potovalnega urnika sva zamudila uradno odprtje Martinovanja v četrtek in se neposredno pridružila programu naslednjega dne – v petek, 21. novembra – na dogodku *SUNSET* pri vinarju **Belasco de Baqueano**. Zapeljali smo se proti jugu v pokrajino Luján de Cuyo, natančneje v vas Agrelo.

Družina Belasco se z vinogradništvom ukvarja od leta 1988 v Navarri (Španija), v Agrelu v Mendози pa delujejo od leta 2001. Sprejela sta nas Mikel Belasco in organizatorji iz Slovenskega doma v Mendози.

Po registraciji smo se najprej pomaknili v obsežno klet, natančneje v prostor tik ob sodih, kjer imajo znano »sobo vonjav«. Ideja te sobe je, da iz kristalnih posod vdihneš posamezno aromo in uganeš, za katero snov gre. Zelo zanimiva vaja za preizkušanje naših vohalnih čutov.

Nato smo se prestavili na teraso, saj se je bližala osma ura in sonce je začelo zahajati. Pog-

led na pokrajino je bil naravnost edinstven: za nami proti vzhodu neskončna puščava, okoli nas vinogradi, obliti z zadnjimi sončnimi žarki, pred nami proti zahodu pa mogočni Andi, že ujeti v senco. Nad vsemi se dviga vulkan Tupungato kot zastavonoša tamkajšnjih strmin, za njim pa zahajajoče sonce. Težko je z besedami opisati to božansko krajino.

Ko nas sonce ni več grelo in smo že začutili padec temperature, za mraz ni bilo prav nič časa – sledila je namreč degustacija vin tako iz lokalnega okoliša kot iz slovenskih vinorodnih dežel. Medtem ko so vinske kozarce polnili različni natakariji, so iz kuhinje prihajali še krožniki z večerjo oziroma *tapeom*, pripravljenim v njihovi lastni kuhinji.

Degustacijo sta vodila vinar **Mikel Belasco** za lastna vina in enolog **Nesti Bajda** za slovenska vina. Oba sta nam predala veliko novega znanja. Okušali smo **Llama Belasco 2021 Malbec**, **Llama 2022 Torrontés**, **Arguentota Malbec**, **Joannes Protner – Renski rizling** in **Capris – Refošk**.

Noč je bila še mlada; želodci polni, v ustih okusi taninov in sočnih kislin, v nosovih pa vonji zrelih marelic, hrušk, cimeta in češenj. Manjkala je le še glasba! Za to je poskrbel ansambel **Kerlci**, ob ritmih slovenske pesmi pa smo hitro zaplesali. Valčki in polke so doneli pozno v noč, ko smo se počasi poslovili od tega čudovitega dneva.

Gostoljubnost mendoških rojakov je edinstvena. Vsakemu, ki je sodeloval pri organizaciji, sem iskreno hvaležen za tako čudovit konec tedna – med prijatelji, ob odlični hrani in še boljši pijači. Na zdravje!

Dani Kocmur

Sobota, 22. novembra

ENCUENTRO CRIOLLO

Sobota, 22. novembra, tretji dan Martinovanja, je bil posvečen v glavnem Argentinski kulturi.

Zbrali smo se opoldne na prostem, ob stari vinski kleti, v senci košatih, cvetočih in dišečih lip. Imeli smo krasen sončen dan. Sedeli smo okoli miz, brez pribora. Kozarcev pa ni manjkalo. Pijače smo imeli na pretek, po volji in ohlajeno! Imeli smo vodo, brezalkoholno pijačo in seveda vino!

Skupina najetih kuharjev-asadorjev nam je pripravila empanade, sendvičke s klobasami, nabodala z zelenjavo in mesom, ter sendviče z mesom, solato in paradajzom. Nobeden ni ostal lačen. Za posladek smo prejeli "Postre vigilante": sir in kutino meso, v tem slučaju pa meso "sladkega krompirja" (dulce de batata). Pozneje so nam mladi še postregli z cvrtjem, ki je v Argentini zelo znan, "sopai-pilla" ali "torta frita". Kot sem že omenila so nam mladenke in mladci stregli hrano v belih majicah in črnih predpasnikih. Bili so nam vedno na razpolago.

Za dobro voljo so po kosilu postavili veliko nizko leseno posodo, kot se uporablja

za mečkanje grozdja z bosimi nogami ob ritmu vesele glasbe. Po špansko se temu reče "pisada de uvas". Pet parov iz različnih krajev se je pomerilo postopoma. Finalisti so bili iz Chile, Buenos Airesa ter Slovenije. Zmagal pa je par iz Slovenije!

Kulturni program sta začela duet, Miriam s petjem in David Bajda na kitari z argentinskimi pesmimi.

Skupina mladih "Mendoški nageljni" nas je razveselila z argentinskimi plesi.

Plesalci Balleta Guaymallén so tudi zaplesali.

Nato je nastopila glasbena in inštrumentalna skupina "Los Martin Moran".

Za zaključek pa narodnozabavni Ansambel Kerlci iz Slovenije.

Pri zadnjih dveh skupinah se je mnogo navzočih, od otrok do starejših, pridružilo petju z argentinskim in slovenskim plesom na travi ob sončnem in veselem vzdušju!!!

Marija Neža Fink

X. MARTINOVANJE V MENDOZI

Nedelja, 23. novembra - SKLEP

Popoldanska vročina mendoških ulic nas ni odvrnila od tega, da se ne bi v lepem številu zbrali pod okrasom obokanega stropa stolnice loretske Matere Božje, kjer smo na Gospodov oltar položili svoje zahvale ob sklepnem dejanju letošnjega Martinovanja – že desetega po vrsti. Pri najsvetejši daritvi so k oltarju pristopili trije duhovniki: Franci Cukjati, delegat slovenskega dušnega pastirstva v Argentini, Gašper Mauko – slednja sta se v Mendози mudila na pastoralnem obisku slovenske skupnosti – in Janez Cukjati, ki skrbi za duhovno oskrbo Slovencev v Mendози. Svete maše so se udeležili tudi predstavniki

civilne sfere: mag. Tina Vodnik, veleposlanica Republike Slovenije v Buenos Airesu, Tija Kuhar, sekretarka veleposlaništva Republike Slovenije v Buenos Airesu, Jože Šmon, častni konzul Republike Slovenije v Mendози, in inž. Jure Komar, predsednik društva Zedinjena Slovenija. Med zbranim vernim ljudstvom je bilo poleg življa slovenske skupnosti v Mendози moč opaziti tudi goste iz drugih delo Argentine in tujine. Z ubranim petjem so zahvalno bogoslužje, pri katerem je zbrane nagovoril delegat, obogatili člani mendoškega Slovenskega pevskega zbora. V skladu s slovensko tradicijo ob godu svetega Martina smo ob zaključku svete maše blagoslovili sodček vina enega izmed lokalnih vinarjev.

Sveti maši je sledila selitev zbranih v dom Slovencev v Mendози nekaj ulic proč. Kot pritiče takšnim priložnostim, se je na odru najprej odvil kulturni program s slovenskimi folklornimi plesi, v nadaljevanju pa si je posebno pozornost zaslužila skupnost mladih, ki v letošnjem letu obeležuje 75. obletnico organiziranega obstoja v okviru slovenskega doma v Mendози. Kulturni program so s

svojimi nagovori sklenili veleposlanica mag. Tina Vodnik, predsednik Zedinjene Slovenije inž. Jure Komar in predsednik Društva Slovencev v Mendози Tine Šmon. Slednji je navzoče povabil na dvorišče doma, da bi skupaj prisostvovali slovesnemu odkritju in blagoslovu majhnega čebelnjaka, ki ga je skupnosti podaril Matej Arčon, podpredsednik Vlade Republike Slovenije in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, s pripisanim slovenskim pregovorom: »Učimo se pri čebelah: pridnost bogati, pogum jača, enotnost nas napravi močne!«. Čebelnjak sta odkrila veleposlanica mag. Tina Vodnik in predsednik društva Tine Šmon, blagoslovil pa ga je Gašper Mauko.

Nadaljevanje programa je minilo v sproščenem druženju. Najprej so na oder kulturne dvorane stopili člani domačega slovenskega narodnozabavnega ansambla bratov Nema nič. Medtem si je zbrana družba lahko ogledovala različne stojnice na dvorišču doma, kjer se je našlo vse od arhivskega kotička Društva Slovencev v Mendози in trgovinice s spominskimi artikli Martinovanja do umeetniško izdelanih lesenih izdelkov in stojnice z domačo čokolado. Okrepčati se je bilo moč z domačimi »kranjskimi« klobasami s prilo-

ženim kislim zeljem in krompirjem ali z bolj vsesplošno prisotnimi jedmi z žara in kar še (nezdravega) spada zraven. Mendoza, ki širom sveta slovi kot vinorodna dežela, pa je poskrbela, da nam dobrega vina ni manjkalo. Lahko smo celo malo navihani in zatrdimo, da v kolikor je bil kdo tega večera žejen, si je pa prav gotovo sam kriv. Za domačini je na oder še zadnjič v teh dneh stopil gostujoči narodnozabavni ansambel iz Slovenije Kerlici. Dodobra razpoloženi plesalci in pevci pod odrom so od nastopajočih iztisnili še zadnje atome energije in jih s svojo razposajenostjo prepričali, da so z njimi vztrajali vse do poznih, ali bolje rečeno, zgodnjih jutranjih ur.

Gašper Mauko

NAŠ POGOVOR | Oktet In spiritu – Po vrnitvi v Slovenijo

V mesecu oktobru je Oktet In spiritu obiskal Argentino. Pred obiskom smo v Svobodni Sloveniji objavili intervju s predsednikom Okteta, Anžejem Gračnerjem. Po vrnitvi okteta v Slovenijo, smo se znova pogovarjali z njim o turneji sami ter o svojih vtisih o Argentini in tamkajšnji slovenski skupnosti.

→ Vrnili ste se s kar dolge turneje po Argentini. Bi lahko naredili kratko bilanco o njej?

Turnejo ocenjujemo kot zelo uspešno in izjemno bogato izkušnjo. Želeli smo prinesiti del slovenske glasbe našim rojakom v Argentini ter hkrati spoznati njihov vsakdan, kulturo in razmišljanje. Vse to se je v celoti uresničilo. Koncerti so bili dobro obiskani, odzivi pa so bili topli, iskreni in čustveni. Kot oktet smo veliko pridobili, turneja pa nas je osebno izjemno obogatila. Ob srečevanju z več generacijami argentinskih Slovencev nas je navduševala njihova srčnost, pristnost v ljubezni do ohranjanja slovenske besede in globoko spoštovanje do državnih simbolov. Pogosto sploh nismo imeli občutka, da smo zapustili Slovenijo. Slovenska beseda je bila slišati na vsakem koraku. Ob večernih druženjih pri družinah, ko smo skupaj zapeli preproste ljudske pesmi, se je marsikomu orosilo oko, saj so pesmi prebudile spomine na starše in stare starše.

→ Kje vse ste se predstavili?

Koncerte smo imeli v Našem domu v San Justu, na Pristavi v Castelarju, v Slovenskem domu v Mendози ter v znameniti dvorani Usina del Arte v Buenos Airesu, kjer smo nastopili tudi za širšo argentinsko javnost. Poseben pomen so imeli nastop ob 65-letnici delovanja Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka, koncert za starostnike v Domu škofa Gregorija Rožmana ter praznovanje 69. obletnice Našega doma v San Justu, kjer smo sodelovali v Linhartovi Županovi Micki in skupaj z Markom Štrubljem zapeli podoknico.

→ Potovati v skupini je gotovo večji izziv kot potovanje posameznika ali para. Kako ste se organizirali? Kje ste prebivali? Kakšen je bil vaš vsakdan?

Priprave na turnejo smo začeli že leto in pol vnaprej. Pri navezovanju stikov s tamkajšnjimi organizacijami je imel ključno vlogo naš član Martin. Pri pridobivanju finančnih sredstev nam je priskočil na pomoč tudi Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu ter številni donatorji. Vabilo smo prejeli iz Našega doma San Justo in organizacije Zedinjena Slovenija, za kar se iskreno zahvaljujemo predsednikoma Marjanu Godcu in Juretu Komarju ter njunim odborom. Veliko pomoč pri koordinaciji nam je nudila tudi Andrejka Selan Vombergar. Bivali smo v hotelu v Buenos Airesu, kjer smo imeli skupne zajtrke in pogosto jutranje vaje. Za logistiko in prevoze je skrbel naš »Sandro« Selan. Vsak dan je bil vsebinsko bogat, bodisi s koncertom, obiskom ali ogledom. Ogledali smo si mesto, delto Tigre, baziliko Lujanske Marije, stadion River Plate, doživeli pristno vzdušje na predstavi tanga, obiskali znameniti Teatro Colón ter se srečali z gospodom Marjanom Grumom. V Mendози smo ob spremstvu fantov Slovenskega mendoškega okteta občudovali čudovito pokrajino Andov in obiskali svetovno znano vinarno Catena Zapata, kjer deluje enolog slovenskega rodu Nesti Bajda. Večere smo pogosto preživljali pri sorodnikih, rojakih in prijateljih, kjer smo ob petju obujali spomine na mladost, družinske zgodbe in domovino. Povsod je bilo čutiti izjemno močno ljubezen do domovine, ki jim je bila nekoč odvzeta, a je kljub temu ostala globoko zasidrana v njihovih srcih.

→ Katerega od vseh koncertov bi lahko označili kot "višek turneje"? Zakaj?

Vsak koncert je bil poseben in ganljiv, a če moramo izpostaviti enega, bi bil to nastop v Usina del Arte. Gre za pomembno dvorano, odziv občinstva pa je bil izjemen. Koncert smo začeli s sakralnimi deli, nato pa smo se predstavili v gorenjski narodni noši z izborom najlepših ljudskih skladb. Za dodatno navdušenje smo zapeli argentinsko Zamba de mi esperanza. Koncert je obiskala tudi slovenska veleposlanica v Argentini, gospa Tina Vodnik, skupaj z več diplomati drugih držav, ki so nas zelo pohvalili.

→ Za mnoge skupine je bil obisk Slovencev

v Argentini nekaj posebnega. Kaj vam je bilo najbolj všeč, kaj je na vas naredilo globok vtis?

Najbolj nas je ganila izjemna povezanost skupnosti in predano prizadevanje, s katerim ohranjajo slovensko kulturo, jezik in tradicijo. To so vrednote, ki jih skrbno prenašajo naprej, danes že do četrte generacije. Čudovito je bilo slišati otroke in mlade, ki govorijo slovensko in s ponosom pojejo slovenske pesmi. To smo močno začutili ob 65-letnici Srednješolskega tečaja in ob obisku osnovne šole France Balantič. Vsak od nas se je domov vrnil drugačen

→ Kaj pa vam ni bilo tako všeč, ali ste imeli bolj optimistično pričakovanje?

Če bi izpostavili eno stvar, bi to bilo pomanjkanje časa. Program je bil zelo natrpan, zato bi si včasih želeli kakšno uro več, da bi lahko kaj doživeli bolj umirjeno. Koliko Argentine ste spoznali? Spoznali smo predvsem raznoliko dinamiko prestolnice Buenos Airesa, od živopisnih ulic La Boca, ki ohranja pristnost delavske kulture in tango tradicije, do elegantnega severnega dela mesta z mogočno francosko arhitekturo ter živahnim utripom sodobnega metropolitanskega življenja. Pot nas je vodila tudi v Mendozo, kjer smo občudovali izjemne panorame Andov in razgibane cordillere ter spoznali bogato vinogradniško tradicijo tega svetovno znanega vinorodnega območja.

→ V tako obširni turneji gotovo ni manjkalo zanimivih in smešnih anekdot. Bi morda kakšno delili z nami?

Anekdot je bilo ogromno. Ena najlepših se je zgodila že na prvem koncertu na Pristavi v Castelarju, ko smo že ob prvi pesmi Oj, Triglav, moj dom prejeli tak aplavz, kot bi si ga doma zaslužili šele ob koncu koncerta. Razpoloženje je bilo izjemno. Po vseh odpetih bisih in skupni pesmi Slovenec sem, ki smo jo zapeli skupaj s Slovenskim moškim zborom, je iz publike nekdo navihano zaklical: »Fantje, zdaj pa dajte še Zdravico!«. Trenutek, ki ga ne bomo nikoli pozabili. Pri pogovoru je bil tudi naš stari znanec Martin Selan, ki je član okteta in je turnejo doživljal na poseben način.

→ Martin, zate je gotovo ta turneja imela poseben pomen, saj si se vrnil v skupnost, v kateri si se rodil in živel do preselitve v Slovenijo. Kakšni so bili tvoji občutki?

Po več kot štiridesetih letih sodelovanja v slovenski skupnosti v Argentini sem se prvič vrnil ne kot gostitelj, ampak kot gost. To me je globoko ganilo. Ponosno sem znova srečal ljudi in prostore, ki so zaznamovali moje otroštvo in mladost, ter bil hvaležen, da sem lahko fantom okteta pokazal del svoje preteklosti. Srečanja z domačimi, prijatelji in starimi znanci so bila izjemno lepa. Obudila so spomine in potrdila, kako močne vezi sem tam spletel. Vrnitev je prebudila občutek pripadnosti, kot bi se slovenski in argentinski del mojega življenja ponovno povezala. Čutil sem toplino skupnosti in ponos, da smo Slovenci, kljub razdaljam, še vedno tesno povezani.

→ Za zaključek smo znova dali besedo Anžejju:

Za zaključek: Naša turneja ni bila le glasbeno potovanje, temveč tudi priložnost, da utrdimo vezi s slovenskimi skupnostmi v tujini in ponesemo del slovenske kulture v svet. Upamo, da smo vsaj del te pripadnosti domovini lahko vrnili tudi našim rojakom, ki svojo slovensko identiteto ohranjajo z izjemno predanostjo. Ko se oziramo nazaj, ugotavljamo, da smo domov prinesli mnogo več, kot smo pričakovali. Nova prijateljstva, dragocene zgodbe in občutek skupnosti, ki presega razdalje. Argentina nas je sprejela odprtih rok, mi pa se vračamo bogatejši za nepozabno izkušnjo.

→ Anžej in Martin, hvala za pogovor, hvala za vaš obisk v Argentino in upam, da se bo obisk kmalu ponovil!

Pogovarjal se je Jože Jan

OkrOgle OBLETNICE
|
Slovenski dom Berazategui, 60-letnica blagoslovitve (1 9 6 5)

Pred 60 leti, 28. novembra 1965 je bila slovesna blagoslovitev Slovenskega doma na južnem obrobju Buenos Airesa. Čeprav v tem mestu slovenska skupnost ni bila zelo velika, je 15 požrtvovalnih družin zgradilo slovensko središče, da bi v njem ohranili slovensko kulturo in versko tradicijo. Čeprav v sedanjosti ne deluje več, so se v tem domu skozi desetletja zbirali Slovenci na verske, kulturne in družabne prireditve in je bil sedež zborov in slovenske osnovne šole Ivana Cankarja.

Po prihodu v Argentino se je nekaj Slovencev naselilo na južnem predelu Buenos Airesa, v mestih Quilmes, Ezpeleta, Bernal, Don Bosco, nekaj več pa v Berazateguiju, zato je to mesto bilo od vsega začetka nekako središče slovenske skupnosti. Tu je nastal slovenski šolski tečaj Ivana Cankarja, otroci so se učili kar pri Štrbenčevih, večkrat so se Slovenci družili pri Lovšetovih. Kmalu so začeli sanjati o skupnem Slovenskem domu, kjer bi imeli prostore za šolo, slovensko mašo ter kulturne in družabne dejavnosti.

Leta 1960 se je 15 slovenskih družin obvezalo, da bodo s svojimi sredstvi postavile v Berazateguiju Slovenski dom. Prvo zemljišče je bilo kupljeno leta 1961, sosednja parcela pa dokupljena leta 1963. Zemljišče je stalo 200.000 pesov. Kupno ceno so delno plačali takoj, ostanek pa v mesečnih obrokih. Izvedbo načrta za zgraditev slovenskega doma je leta 1961 vzel v roke posebni pripravljalni odbor, ki je bil sestavljen tako: predsednik Janko Štrbenc, podpredsednik Lojze Žužek, blagajnik Rudolf Vidmar, tajnik Ivan Korošec, gospodar Miha Omahna, odbornik Vinko Pucko, kulturna referentka Pavla Lovše Koroščeva, šolski referent Jože Vidmar, nadzorni odbor Lojze Pozelnik in Andrej Lovše. Sami so tudi pripravili načrte za dom. Položitev temeljnega kamna je bila 12. avgusta 1961. Gradbena dela so bila v glavnem dokončana štiri leta pozneje. V domu sta bila dva večja prostora z odrom.

Na prvem občnem zboru so odborniki sprejeli pravila in določili namene Slovenskega doma: “zduževati vse svobodne, demokratske Slovence, živče v bližnji in daljni okolici. Ohranjati in krepiti narodno zavest ter vero v zdrav (pravi) demokratski duh. Ohranjati in učiti slovenski jezik, slovensko pesem, slovenske običaje in tradicijo Buditi v mladini zavest poslanstva Slovenije v svetu ter dolžnost borbe za svobodo in suverenost matične Slovenije.”

BLAGOSLOVITEV DOMA

V nedeljo, 28. novembra 1965 je bila slovesna blagoslovitev, združena s celodnevno prireditvijo, na katero je prišlo veliko Slovencev tudi iz drugih naselij na področju Buenos Airesa. V Svobodni Sloveniji je objavljeno naslednje poročilo:

“Slavnost je začel g. Ivan Korošec. Pozdravil je vse, ki so se odzvali rojakom iz Berazateguija in prišli na njihovo slovestnost. Po dvigu argentinske in slovenske zastave na drog je g.

msgr. A. Orehar ob asistenci g. Jožeta Guštna blagoslovil podobo Brezjanske Marije, ki jo je domu podarila ga. Koritnikova, nato pa Slovenski dom. Za botra sta bila ga. Angela Šterbenc ter g. Ivan Pozelnik. Med mašo g. Msgr. Oreharja je pel mladinski pevski zbor pod vodstvom pevovodje g. Jožeta Omahne.

Po sv. daritvi so bili pozdravni govori zastopnikov raznih ustanov organizirane slovenske izseljenske skupnosti. Prvi je izrekel čestitke in pozdravne besede tajnik Narodnega odbora za Slovenijo g. Miloš Stare, v imenu Zedinjene Slovenije njen predsednik g. Božidar Fink, zatem pa g. Marjan Šifrer, predsednik Slomškovega doma, g. Rudolf Smersu, kulturni referent Slovenskega doma v San Martinu, g. Maks Jan v imenu Slovenskega doma v Slovenski vasi, g. Mirko Kopač kot predstavnik slovenske pristave, g. Jernej Dobovšek v imenu Slovenske fantovske zveze ter g. ing. Matičič v imenu društva slovenskih protikomunističnih borcev Tabor. Društvo slovenskih protikomunističnih borcev, katerega glasilo je Vestnik, pa je poslalo pozdravno pismo. G. Aleksander Majhen je sporočil vsem pozdrave Mladinskega odseka Zedinjene Slovenije.

Govor g. Janeza Šterbenca

Ko je stopil na govorniški oder, so ga vsi pozdravili. Je predsednik Slovenskega doma v Berazateguiju. Ko so ga rojaki izbrali za to mesto, so pač upoštevali njegove žrtve, ki jih je doprinesel za postavitev doma in ljubezen, s katero se ga oklepa. Rojake je nagovoril takole:

„Velik ni in ne prostoren in zidal ga umetnik ni“, lahko rečemo o Slovenskem domu v Berazateguiju. Pa čeprav je majhen ta naš dom, v njem živi silna volja do življenja, ohranjati se kulturno in idejno mi starejši, še prav posebno pa naša mladina, da bo vredna naslednica težke, toda slavne preteklosti. Ta mladina naj zve in naj se zaveda, da so naši slovenski domovi zgrajeni z žulji njenih staršev v prvi vrsti zanjo, da bi se v njih idejno utrjevala in pripravljala za delo, ki jo čaka, Da zbira pšenico in jo ob pripravnem času poseje, da bo iz nje zraslo bogato klasje.

Spominjam se, kako so po prvi svetovni vojni rastle prosvetni domovi po naši domovini. Kakšen praznik je bil to za vso župnijo. Pri-trkavanje zvonov, pokanje možnarjev, na vrhu mlajev pa je vihrala naša zastava. Zbirali smo se prav tako kot mi danes. Stari in mladi. Kako so nas vzgajali ti domovi, je pokazala druga svetovna vojna in dogodki po njej. To, kar danes svobodni svet spoznava za edino pravilno, smo mi vedeli že pred 20 leti.

Zgodovina našega doma je podobna zgodovini drugih Slovenskih domov v Argentini. Rodila ga je potreba, ki je rastla z našimi otroki. Začeli smo in danes je naš dom prejel svoj krst in nekako uradno stopil v družbo ostalih Slovenskih domov.

Čutim dolžnost, da se danes prav vsem iz srca zahvalim za pomoč in sodelovanje. Pa

Ob blagoslovitvi doma

naj je bilo moralno ali materialno. Brez tega bi danes našega doma ne imeli.“

Po zahvali g. Msgr. Oreharju za blagoslovitev, Zedinjeni Sloveniji in zastopnikom domov in organizacij, je svoj govor nadaljeval z ugotovitvijo, da so s tem potrdili, „da jih sprejemajo v svoje vrste kot sebi enake, čeprav so maloštevilni“. Dobesedno je dejal: „Tako združeni in povezani med seboj bomo kljubovali viharjem, ki se bodo zaletavali v nas.“

Svoj govor je pa zaključil s prošnjo in naročilom slovenski mladini:

„Tebi, draga mladina, pa polagam na srce, naj te ne bo nikdar sram, da si otrok slovenske krvi in ne pozabi, kar pravi Slomšek: “Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo prejeli od svojih staršev”. Bodite hvaležni svojim učiteljicam in katehetom, ki se trudijo z vami. Tu je sedaj vaš dom, da bi se v njem zbirali k učenju in pa tudi k veseli in pošteni zabavi. Naš dom je vaš dom. Na koncu pa prosimo Vsemogočnega Boga, naj blagoslovi naš trud, da bo v slavo njemu, nam v ponos, in narodu, med katerim živimo, v korist. Bog živi.“

Navdušeno odobravanje je sledilo govoru predsednika najmlajšega Slovenskega doma v Argentini.

Po njegovem govoru je h g. Šterbencu pristopil g. Ivan Korošec ter mu je v imenu odbora izročil častno diplomo, za zasluge, ki si jih je pridobil za ta dom. Poudaril je, da je dom v veliki meri dobesedno delo njegovih rok. Pri tem je omenil, kako je bilo, ko so gradili dom: „Kadar smo prišli mi h gradnji doma in Šterbenca ni bilo, ker ni mogel priti, smo mi enostavno odšli. Kadar pa je prišel Šterbenc in nas ni bilo, je za delo prijel sam in delal naprej“.

Po teh Koroščevih besedah sta gospodični Jelka Pucko in Milka Dolenc v narodnih nošah izročili g. Šterbencu lep slovenski šopek.

S tem je bila dopoldanska slavnost zaključena. Rojaki so ostali v domu na kosilu in pričakovali popoldanskega sporeda.

Popoldanska kulturna prireditev:

Začela jo je gdč. Jelka Pucko, predsednica krajevnega deklškega odseka z nagovorom, v katerem je poudarjala: „Če se mi, mladina, ne bomo najprej vzgajali v lastnem domu in potem v našem krajevnem domu kot Slovenci, ne bomo prihajali tudi v naše skupno slovensko središče, ker pač ne bomo čutili nobene potrebe.“

Petje otroškega zborčka pod vodstvom g. Jožeta Omahna je želo toplo priznanje. Prav tako nastopi ramoške otroške folklorne skupine pod vodstvom ge. Eme Kesslerjeve — Blejčeve. Ljubek je bil nastop najmlajših (Pavlinka Koroščeva in Janko Šterbenc). Prav tako simbolična vaja deklic, “Rožic ne bom trgala”, ki so jo izvajale Olgica Omahna, Mojca Škerbenc in Olgica Žužkova. Ostale točke popoldanskega sporeda so bile: nastop pevskega zbora, znova ramoška folklor, g. Rudi Dolenc je igral na kitaro, simbolična vaja fantov (Ivan Korošec) ter simbolična vaja deklet “Oj le šumi” in “Slovenske mladenke”. Pripravili sta jo gospe Pavlina Korošec in Neža Čampova.

S tem je bil popoldanski kulturni spored izčrpan. Bil je skrbno pripravljen ter so nastopajoči želi priznanje vseh za trud in napore, s katerimi so pripomogli blagoslovitveni slovesnosti do tako lepega uspeha.

Sledila je prosta zabava, pri kateri je igral or-

kester Moulin Rouge.“

DEJAVNOST SLOVENSKEGA DOMA BERAZATEGUI:

Slovenski dom Berazategui je desetletja nudil zavetje osnovnošolskemu tečaju, mladinskemu pevskemu zboru ter Slovenski deklški organizaciji. V domu se je vršil redni pouk slovenskih otrok in vse kulturne in družabne prireditve Slovencev iz Berazateguija in okolice: miklavževanje, silvestrovanje, materinske proslave, slovesnosti ob sklepu šolskega leta, spominske proslave, obletnice doma, mladinski dnevi, slovenske svete maše in svete ure.

Otroški in mladinski pevski zbor ter Oktet Ivana Cankarja

Že pred ustanovitvijo Slovenskega doma je pevovodja Jože Omahna učil petje v slovenski šoli Ivana Cankarja. Glasbeno jih je tako izšolal, da so dobili naslov “slovenski slavčki” in so se uveljavili tudi med drugimi emigrant-skimi skupinami. Omahna je dolga leta vodil tudi mladinski pevski zbor. Ustanovil in vodil je tudi Oktet Ivana Cankarja, ki je izdal dolgotrajno ploščo z naslovom “Spomin”. Jože Omahna je pozneje sestavil in vodil tudi mladinski melodični orkester, ki je skupaj z oktetom uspešno nastopal na pevsko-glasbenih festivalih v Slovenski hiši.

Šola Ivana Cankarja

Šolski tečaj Ivana Cankarja za osnovnošolske slovenske otroke je najprej vodila Anica Šemrov. Pouk je potekal v stanovanju družine Šterbenc. Po ustanovitvi Slovenskega doma Berazategui se je šola preselila v nove prostore. Anica Šemrov je šolo vodila do leta 1964, zatem jo je dve leti vodila njena sestra Olga Omahna, potem pa Cilka Pucko, Betka Vitrih, Pavlinka Korošec, France Vitrih in Monika Vitrih. Zaradi pomanjkanja naraščaja (mladina je odraščala in se odseljevala bliže Buenos Airesa) je šola Ivana Cankarja prenehala delovati leta 1990.

Med predsedniki Slovenskega doma Berazategui so bili: Janez Šterbenc, Jože Vidmar, France Vitrih in Ivan Korošec.

Slovenski dom Berazategui je pred leti nehal delovati. Skozi več desetletij pa je bil prostor kulturnega udejstvovanja in druženja zavednih Slovencev, kakor je bivši predsednik Jože Vidmar izjavil: “Ne moremo vam pokazati ničesar, česar bi drugi domovi ne imeli v večjem obsegu. Vse je bolj preprosto in majhno, kakor je številčno majhna skupina, ki ga je ustanovila, zgradila in ki se udejstvuje v tem našem domu. Vendar pa Benjamin Slovenskih domov ni majhen v vseh ozirih, kajti velik, močan in trdno zasidran je slovenski in krščanski duh v njegovih članih. Vsak član našega doma je in mora biti prava trdnjava slovenstva in krščanstva”.

Pripravil: Jože Jan

Viri: Svobodna Slovenija, Zbornik Svobodne Slovenije, Zbornik dela zvestobe in ljubezni, Dve domovini

Orkester melodik (1985)

PREDSTAVITEV KNJIGE DR. MILANA KOMARJA: “Pojmovanje človeka pri sv. Bernardu”

V četrtek, 27. novembra, je Fundacija dr. Emilio Komar na svojem letnem srečanju predstavila knjigo slovenskega filozofa dr. Milana Komarja “Pojmovanje človeka pri sv. Bernardu”. Knjigo so natisnili na osnovi Komarjevih tečajev o sv. Bernardu.

Srečanje je bilo na sedežu ustanove Don Orione v Buenos Airesu. Začelo se je s sve-to mašo, ki jo je daroval msgr. Eduardo Ta-ussig. Po maši je v dvorani sledila predsta-vitev Komarjeve knjige.

Knjigo “Pojmovanje človeka pri sv. Ber-nardu” je predstavil filozof in Komarjev učenec in sledilec dr. Héctor Delbosco.

KRAJŠI POVZETEK PREDSTAVITVE:

Ta tečaj, enako kot drugi tečaji dr. Komar-ja, ni tečaj z učenjakarskimi ambicijami; noče posredovati učenosti — ne zato, ker je doktor ne bi imel, saj jo je imel, in to v izobilju, o čemer obstaja veliko primerov in pričevanj — temveč zato, ker je svojo učenost postavljal v službo nečesa po-membnejšega: modrostnega (sapiencial-nega) spoznanja.

Sveti Bernard se je rodil leta 1090. Kot mladenič je slišal govoriti o Cîteauxu, tej benediktinski reformi njegovega časa, pri katerem sicer ni pobudnik, je pa eden nje-nih največjih razširjevalcev. Šlo je za vrnitev k začetni obliki, k obliki, ki je dajala smisel. V bistvu je bil Cîteaux to: poskus vrnitve k prvotnemu duhu svetega Benedikta, ki se je skozi stoletja nekoliko razblinil.

Navdušen nad tem je Bernard leta 1112 vstopil v Cîteaux skupaj s skupino prijate-ljev, znancev in sorodnikov. Tri leta pozne-je so mu zaupali ustanovitev Clairvauxa, opatije Clairvaux, in že leta 1115 je bil imenovan za opata — pri svojih 25 letih. Iz Clairvauxa se je opatija začela hitro širiti, nastajati so začele hčerinske skupnosti. V svojem življenju naj bi sveti Bernard sode-loval pri ustanovitvi več kot 60 samosta-nov. Leta 1153 je umrl star 63 let. Le nekaj let pozneje — 21 let po smrti — je bil Ber-nard že proglašen za svetnika.

O njegovi osebnosti je treba povedati dve stvari.

Prvič: sveti Bernard ni bil filozof. Sam bi to označbo zavrnil, če bi mu jo kdo želel dati. Njegova dela niso filozofska, temveč teološka, duhovna, nekatera celo mistič-na — vendar imajo vsa globoko filozofsko osnovo. V delih svetega Bernarda lahko vi-dimo implicitno in včasih tudi izrecno nav-zočo filozofijo.

Drugič, sveti Bernard je kontemplativec — izbral je meniško življenje, in vendar je bilo njegovo delovanje izjemno rodovitno: poleg ustanavljanja samostanov, izredno močnega pridiganja, poseganja v polemike, svetovanja kraljem in papežem itd. Skratka, rodovitnost njegove dejavnosti je ogrom-na. In kot poudarja doktor Komar, to ni ni-kakršno protislovje: kontemplativec lahko deluje izjemno rodovitno, saj ravno izvir njegove kontemplativne življenjske drže

napaja rodovitnost njegovega delovanja.

To je popolno nasprotje aktivizma — tis-tih, ki zgolj delujejo, delujejo, delujejo, a gre za aktivizem, ki na koncu postane mno-žičen ali malo trden, ker nima svojega vira hrane. Bernardovo delovanje, ki pije iz izvi-ra kontemplacije, je izjemno učinkovito.

Omenil bom tri konkretne točke iz nauka svetega Bernarda, ki so obravnavane na tečaju: človek, svoboda in ljubezen.

1. Človek:

Sveti Bernard ne razvija sistematične filo-zofske antropologije, saj to ni njegovo po-dročje. Vendar pa je zelo jasno in očitno, da globoko razume celovito naravo člove-ka. Človek je utelešen duh — ni angel, čisti duh; niti ni angel, ki bi vstopil v živo telo. Kajti zveza duha in telesa v človeku je tako globoka, tako medsebojno prežeta, da je telo povzdignjeno v duhovno življenje.

Človek je žival, povzdignjena v duhovno življenje; človek je duh, utelešen v živem in čutečem telesu — a vse to kot enota, kot enotnost, ki jo je sveti Bernard zelo na-ravno živel.

Sveti Bernard močno poudarja, da je člo-vek ustvarjen po Božji podobi in sličnosti. To je zelo močna ideja — in biti ustvarjen na Božjo podobo pomeni za človeka neiz-merno dostojanstvo. To je znamenje nje-gove veličine. Toda človekova veličina gre vedno skupaj z njegovo bedo. Beda in veli-čina — velika patristična tema.

Biti ustvarjen po Božji podobi je veli-ko dostojanstvo, vendar pa je to dosto-janstvo, ki si ga ne zaslužimo, ki ni naš zaslužni dosežek. Tako smo bili ustvarjeni. Zato je zavest o stvarjenju izredno po-membna za razumevanje naše veličine in naše bede — bede, ki je po eni strani on-tološka majhnost.

2. Svoboda

Svoboda je vzvišeni dar, ki nam ga je poda-рила Božja previdnost. Je eden od najizra-zitejših potez Božje podobe v človeku. Kaj pomeni svoboda? Kaj resnično pomeni ta neizmerni dar, ki ga daje Bog?

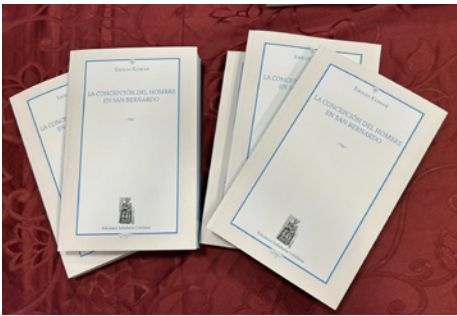
Najprej — in v formulaciji, ki napoveduje eksistencializem 20. stoletja — sveti Ber-nard pravi: svoboda ni le izbiranje stvari. Z uporabo svobode izbiramo sebe.

Najgloblje dejanje svobode je namreč: kam usmerjam svoje življenje. Svoboda je veliko dostojanstvo — pomeni položiti v naše lastne roke smer, ki jo želimo dati svoji eksistenci. To je osrednja točka. Zato dejanje svobode nujno vodi v neko vez, v neko obliko navezanosti.

Če izberem to dobro, to vrednoto, se na-njo navežem, ostanem vezan nanjo, se ji posvetim.

V tem okviru je klasična Bernardova raz-ločitev treh — lahko bi rekli — stopenj svo-bode: svoboda narave, svoboda milosti in svoboda slave.

Svoboda narave je naravni dar, ki ga ima-mo kot človeška bitja: biti prost nujnosti, prost zunanjih določitev. Toda to svobodo

pogosto slabo uporabljamo — grešimo. In takrat pride na pomoč svoboda milosti.

Povišani z Božjo milostjo se lahko osvo-bodimo greha. Svoboda milosti, pravi sveti Bernard, v zelo kratki, a zelo globoki for-muli, je: moči ne grešiti.

A obstaja še višja oblika — svoboda sla-ve. Te seveda še nimamo zdaj, ampak jo bomo dosegli v blaženem gledanju Boga. Takrat bomo imeli svobodo slave.

V čem je svoboda slave? Svoboda slave je: ne moči grešiti.

“
Biti ustvarjen po Božji podobi je veliko dostojanstvo, vendar pa je to dostojanstvo, ki si ga ne zaslužimo, ki ni naš zaslužni dosežek. Tako smo bili ustvarjeni. Zato je zavest o stvarjenju izredno pomembna za razumevanje naše veličine in naše bede — bede, ki je po eni strani ontološka majhnost.

3. Ljubezen

S tem pridemo do tretje teme, do teme ljubezni, kajti ljubezen je nekaj kot vrhu-nec svobode. Duhovno življenje je življe-nje ljubezni — in ta ljubezen, ki se začne kot čutna ljubezen do samih sebe, raste in se razvija, dokler ne doseže popolne lju-bezni. Nadaljevanje te ljubezni je srečanje z Bogom in s samim seboj.

In tako končamo s to mislijo:

Če je to, kar naše srce najbolj želi, če je naše srce nemirno, dokler ne počije v Bogu, potem nam počitek v Bogu daje do-končni mir.

Celotna predstavitev dr. Delbosca je do-segljiva na Youtubeu na tej povezavi:

Youtube: [Fundación Emilio Komar](#)

Pripravil: **Jože Jan**
fotografije: [facebook.com/fundacionemiliokomar](#)

DIGITALNA KNJIŽNICA SLOVENIJE praznuje 20 let

Zgodba **Digitalne knjižnice Slovenije** se je začela pred natanko 20 leti, 29. novembra 2005, takrat je bil namreč javnosti prvič predstavljen portal [dLib.si](#). Dlib je okrajšava za Digitalno knjižnico Slovenije, ki je dosegljiva na spletnem mestu [www.dlib.si](#). Je sinonim za **prosti dostop do pi-snih zakladov slovenskega naroda ter sodobnih strokovnih in znanstvenih vsebin v digitalni obliki** s področja znanosti, umetnosti in kultu-re, prav tako pa je zbirnik vsakdanjih zgodb iz preteklega in sodobnega časopisja. Namenjen je študiju, raziskovanju in poučevanju, pa tudi predstavitveni dejavnosti, ustvarjanju in zabavi.

Na portalu najdemo tako digitalizirano kot iz-vorno digitalno gradivo. Digitalizirano gradivo je v večji meri starejše in vključuje **knjige, časopise in časnike, fotografije, rokopise, notno gradivo in druge kulturne zaklade, ki jih hranijo sloven-ske knjižnice**. Izvorno digitalno gradivo pa vklju-čuje veliko število naslovov **sodobnih znanstve-nih in drugih serijskih publikacij**. Vse večji delež gradiva predstavljajo tudi **sodobne elektronske knjige slovenskih založnikov**. Te so zaradi avtor-skih pravic večinoma dostopne le z namenskih računalnikov v prostorih Narodne in univerzite-tne knjižnice.

Avgusta 2025 je bilo na portalu dLib.si na voljo 1.118.339 zapisov (in še več digitalnih objektov). Med temi najdemo več kot 43.700 knjig, 51 3D digitaliziranih predmetov, 388 inkunabul, 1.369 zvočnih knjig, skoraj 2.400 rokopisov, več kot 17.800 fotografij, skoraj 5.000 notnih zapisov in več kot 900 zemljevidov.

Pomembno poslanstvo portala dLib.si je trajno ohranjanje slovenske pisne kulturne dediščine v digitalni obliki, s čimer je poskrbljeno, da bo ta ostala dostopna tudi prihodnjim rodovom. Digitalna knjižnica Slovenije pa je tudi aktiven partner pri razvoju portala evropskih digitalnih knjižnic Europeana.

Za razvoj in vzdrževanje portala dLib.si skrbi Narodna in univerzitetna knjižnica, ki prispeva večji del gradiva. S posredovanjem gradiva pa pri gradnji digitalne knjižnice sodelujejo tudi številni partnerji. Digitalizirano gradivo prispe-vajo predvsem slovenske knjižnice in druge de-diščinske ustanove, izvorno digitalne vsebine pa založniki, avtorji in Javna agencija za raziskoval-no dejavnost Republike Slovenije. Nemajhen del gradiva, objavljenega na portalu, je nastal (na-staja) izven matične Slovenije. Glasila, časopise in knjižne izdaje na portal prispevajo številna slovenska društva, skupnosti in posamezniki, ki živijo, delujejo in ustvarjajo na različnih koncih sveta. Na portalu najdete številne zbirke, med njimi tudi zbirko [Slovenci brez meja: izseljenci in zamejci](#). Vabljeni k njenemu raziskovanju!

Portal dLib.si povezuje najrazličnejše ustanove s področij kulture, znanosti in izobraževanja. Kar 729 jih je, ki so prispevale gradivo, med njimi je tudi **Zedinjena Slovenija**. Prav zato lahko na portalu Digitalne knjižnice Slovenije prebirate aktualne številke tednika *Svobodna Slovenija* ter pobrsKate po arhivskih številkah, ki tako ostaja-jo trajno shranjene kot pomemben del spomina slovenskega naroda.

Helena Janežič
Zbirka knjižničnega gradiva Slovencev v zamejstvu in po svetu, NUK

KNJIGE IN REVIJE | Meddobje 2025

Nekaj besed ob branju letošnjega Meddobja in naj bralec oprostí, če začnem tako: »Sedaj od ustvarjalnih članov SKA ostaja le še stoletnik Zorko Simčič. Ostali so odšli, med njimi je pred kratkim umrl Bine Magister, dolgoletni urednik borčevske revije »Vestnik« in profesor na SSTRMB. Pri srcu mi je bil kot kulturnik, a še bolj, ker se je vedno razglašal kot »najmlajši domobranec«.« Tako piše urednik Tone Mizerit v uvodu in obljubi v naslednji številki spoštljivo slovo, ki ga zasluži, saj je vzgajal toliko mladeničev in tudi on imel duh mladeniča v poezijah, v katerih je pod psevdonimom pisal s humorjem verze kot: »... ker je čas postal birič./ Goni nas iz leta v leto,/ kot bi vse bilo prekleto,/ včeraj si še klical »mama!«/ danes že srečuješ - Abrahama!« (Emilio Ihta, 2012).

Leta 2012 je francoski pisatelj Michel Butor povedal o krizi literature: »Že deset ali dvajset let se ne dogaja skoraj nič v literaturi. Dosti je publikacij, a intelektualno je vse ustavljeno.« In to krizo, razlaga Byung-Chul Han, da imata poezija in umetnost kot bistveni obraz željo in iskanje drugačnega. Poezija hoče iti k drugemu, se srečati z drugim. Torej bi lahko rekli, da poezija in umetnost pomenita srečanje, in urednik Meddobja pove v uvodu, da v tem izvodu »skušamo povezati vse tri Slovenije«: to srečanje, ki se že v kazalu nakazuje, tvorijo prispevki s Koroške, Hrvaške, Primorske, Avstrije, Italije, Čila in Peruja, poleg Argentine in Slovenije. Srečanje treh Slovenij: matična, izseljenska in zamejska.

Pod zaglavjem Sodobni psalmi (na kar bralec morda prvo naleti, saj vsi vemo, kako nam psalmi pomagajo živeti), Erika Jazbar predstavi religiozno poezijo iz Slovenske Benečije. O pesnici Aniti Bergnach razloži: »Bralcem želim, da bi spoznali, da je Kristus edini, ki lahko nahrani človeško dušo«. A pesnica ne govori z bralcem (seveda), temveč hvali Boga, Njemu naslavlja v teh še neobjavljenih poezijah. Tisti »drugi«, kateremu govori, ni človek, temveč Bog (le v poeziji »Moje srce trpi« se oddalji trenutno od tega tona) in opiše Boga tako:

»Mogočen, silen, nepremagljiv,/ sočuten, ne-žen in ranljiv,/ strog in milostljiv si,/ Vsemo- gočni«. Vprašam se: in kaj smo mi, ki smo tisti »drug«? Lahko na to dobimo odgovor pri sv. Pavlu: smo opeke, kamni božjega templja.

Ne bom skrival, da sem nasmejal med poezijo ciklusa Leva Detele *Beseda v razpoki*, »Na čaju s pošastjo«: »Danes zjutraj me je obiskala pošast/ iz stare pravljice (in potem popije čaj s pošastjo in ta mu reče:) »veš, življenje je lepo/ že sedemdeset let/ sem poročena s frankensteinom«, in bralec se identifi- cira, postane avtomatično tisti »drugi«, ki ga literatura zahteva; ker je morda vsaka ženska na svetu kdaj izrazila ta verz. Ostale poezije v Meddobju: Lojze Lavrič (v poeziji *Blues*) nam pravi: »Ne bodi kot jaz«. Ne bodi žalosten, obleci si najboljšo srajco in pojdi naprej, naj te žalost ne ustavi. Poezijo bom znova preb- ral, če mi Lojze dovoli, ob poslušanju kitare Alberta Kinga. Obsežni cikel poezije Ange- le Cukjati, skoraj v istem tonu bluesa, z ver- zi kot »Kako grenak je okus/ trupel besed,/ ki jih nikoli nismo izrekli«. In že ne v tonu bluesa, ampak v tonu bolera, nam Damijan Ahlin predstavi verze kot »Malokrat povem,/ vendar ljubim te./ Rad dam ti vse,/ jasno je, neroda sem,/ a vendar ljubim te ...«

Pod zaglavje Proza: Odlomek romana *Prebi- valci samote* (avtor Jože Lenarčič), v katerem nariše koncentrirano figuro človeka v ječi, in bliža se Božič. »Božič je v tvojem srcu« zaključí odlomek med zidovi ječe. Druga proza, *Let v prosti pad*, je kratek odlomek iz romana v pripravi pod peresom Leva Detele.

Rozina Švent se pod naslovom *Skoraj poza- bljena slovenska diaspora* spominja stoletni- ce rojstva Franceta Papeža in Vladimirja Kosa, katerega značaj opise tako: »Kos je upal, da bo v Argentini lahko izdal pesniško zbirko, ker pa do tega ni prišlo, se je v svoji izraziti ne- učakanosti odločil, da jo izda v samozaložbi na Japonskem. Tako je leta 1960 izšla njegova pesniška zbirka *Dober večer, Tokio*«. Predsta- vljal sem si ga kot zelo mirnega, potrpežljivega

človeka, a seveda ga nisem poznal.

Rozina Švent tudi objavlja (*Tudi one so gra- dile Slovenijo v svetu*) njena pisma z Zdenko Virant Jan, ter spomine ge. Jan na revolucijo, begunstvo in prva leta izseljenstva. Na koncu spominov je slika vseh otrok pevskega zbo- ra, ki je služila kot ovitek plošči ob 20-letnici otroškega zbora v Slovenski vasi. Moral sem v youtube, da poiščem, če je kje ta plošča, in tam sem jo našel (hvala, JeremosLAB) in znova poslušal petje, ki sem ga že pozabil, kot *Moj očka ima konjička dva* ... Torej, skočil sem od Alberta Kinga in blues glasbe na *Moj očka ima konjička dva*.

Eseji in razprave: Izpostavil bi v tem Med- dobjú članek Helene Janežič pod naslovom *Vzletel je Debeljakov Turjaški labod*. Knjiga *Turjaški labod* izhaja iz literarne zapuščine dr. Tineta Debeljaka, škatle papirjev, ki so našle mesto v Nukovem literarnem arhivu. *Turjaški labod* (nekateré pesnitve iz te zbirke so bile objavljene posamezno v zdomskih publikaci- jah) vsebuje 22 pesnitev za natis pripravljena leta 1952. V podrobnosti H. Janežič analizira vseh 22 pesnitev.

Marko Smole objavlja *Vztrajati v obmej- nosti*, od Marijinega svetišča na Sveti Gori (predavanje na Romanju treh Slovenij na Svete Višarje) in Hrvaško zamejstvo. Pa zaključí: Dobrodošli, da nas pridete obiskat na eno in drugo stran doline ...

Janez Zorec, pod naslovom *Sij zvezde pra- znika svetih treh kraljev*, začne tako: »Dej- stvo je, da je bil ob svetih treh kraljih ver- jeten astronomski dogodek«. In potem, kot dober astrofizik, analizira zvezdo, ki so jo tri- je kralji videli vzhajati in so ji sledili do Betle- hema: v ozvezdju Orla, bi lahko bila komet ali nova, ne supernova (leta 1604 je Kepler opazoval supernovo in predlagal, da bi bila božična zvezda ena od njih, a Kitajci (vedno na avantgardi) so leta 5 pr.K. opazili svetel predmet, ki bi lahko bil nova ali komet) ... Jaz sem bil prepričan, da je zvezdo tja postavil Bog z svojo roko, a sedaj sem začel dvomiti o

vsem. Nemudoma se vrnem k branju bene- ške pesnice ...

Letošnje Meddobje se dopolni se z razmi- šljanjem Marka Mizerita Kostelca iz Mehike: *Kje dom je moj? Kje je moja domovina?*, na- slov ki se nasloni na Ciceronovo frazo: Ubi bene ibi patria, tako kot na poezije Župančiča, Gregorčiča, Jenka, Cankarja in Marka Krem- žarja. Tomaž Simčič iz Primorske je avtor *Ob 80-letnici, ki je obenem (skoraj) 250-letnica*. Marija Gruškovnjak s Koroške opiše: *Salezijanci na Koroškem*. Ivo Jevnikar sprašuje *Kje leži ugrabljeni Andrej Uršič?*; Damijan Ahlin pa je avtor: *Dušán Šušteršič-Spomini*.

Magistrsko delo *Slovenske knjižnice v Argen- tini* podata Polona Majdič Ferlež in Urh Ferlež.

Pod zaglavjem Knjige se predstavijo slede- če: *Nablus* in *Akordi v mozgu* Toneta Rodeta, *Dr. J. Savelli - 1945: Dnevnik mojega križeve- ga pota; Več kot stoletje in pol* (Tine Golež); in izseljenski roman *Kamnik* avtorja Felixa Kucherja. Umetniška priloga pripada Adria- ni Omahna, ki jo predstavi Andreja Dolinar. Uvodno misel, kot je že običajno, poda Jože Kopeinig. Pod ítem Odmevi piše Damijan Ah- lin, *Ne glede na to kje sem, Slovenec sem!*, in Boštjan Kocmur: *SKA - 70. obletnica*. Revija zaključí s poezijo Alojzija Gradnika: *Molitev*.

Vsega skupaj Meddobje obsega 224 strani.

Ni lahko v vsaki reviji brati čudovite stav- ke kot je ta: »Ker mrke in praznovanja pashe ureja gibanje Lune, je lahko prepoznati, da se je Herodova smrt verjetno zgodila okoli del- nega luninega mrka 13. marca leta 4 pr.Kr., oziroma rimskega leta 750«... Čudovito.

GP

V SVOBODNI SLOVENIJI pred 75 leti

PRAZNIKI NAŠIH DRUŽIN

Svobodna Slovenija, Leto VIII, Številka 51 (21. 12. 1950)

Pred nekaj dnevi sem bral v bližini neke cerkve skromen, z roko pisan letak s temi—le besedami: “Božič je praznik duha, ne želodca.” Ta skromen poziv, ki ga je napisala preprosta roka, hoče dati izraza nezadovoljstvu nad praznovanjem svetih praznikov na novodoben način: s pijačo in pojedinami, pri čemer zmateri- alizirani svet popolnoma pozabi na lepo krščansko vsebino teh praznikov.

Tudi v naši domovini je marsikje materia- lizem že močno zabrisal krščansko prazno- vanje praznikov. Eni se bodo podali v hribe, da bi tam, daleč od domačega ognjišča in cerkve “uživali čar božične noči”, drugi se bodo podali v kino ali gledališče, tretji k svo- jemu stalnemu gostilniškemu omizju. Poza- bili so na to, da so božični prazniki, bolj kakor katerikoli drugi, prazniki krščanskih družin.

Vendar je velik del našega naroda ohrani- l prav do zadnjega časa prelepo navado, in bo praznoval božične praznike na res-

nično slovenski in krščanski način: v krogu družine. Za to priliko se bodo zbrali okrog toplega domačega ognjišča tudi tisti člani družine, ki jih je borba za vsakdanji kruh pognala po svetu. Zbrali se bodo otroci, starši, ded in babica, stare tete in strici, študenti in posli ter znova zaživelí nekaj srečnih trenutkov, polnih spominov na minula leta. Cela domačija bo zvonjala po blagoslovljenem kadilu, v kotu pod Bogcem bodo postavili jaslice in prižgali lučke pred njimi, odmolili rožni venec, ali kar vse tri, posedli okrog peči in se po- menkovali o sto rečeh. Na mizi pa bo stala skleda kuhanih krlhljev, postna jed, ki bo morala zadostovati do vrnitve od polnoč- nice, ko bodo mati ponudili družini peče- no krvavico in še kaj drugega dobrega.

In naša polnočnica. Kako smo hiteli po svežem snegu z bakljami v rokah proti far- ni cerkvi, ki je bila ta večer tako slovesna. Kako so zatrepetala naša srca, ko se je s kora oglasila skrivnostna pesem “Sveta

noč” in za njo še cela vrsta drugih, pristno slovenskih, ki so s priproščino besedila in melodije znale zazibati nas v pravo božič- no razpoloženje.

Božič je bil za nas praznik družin. Celo nam otrokom so prepovedali obiske pri sosedih, češ, za ta praznik ostane vsak pošten kristjan doma. Nas je nesreča, ki je zadela naš narod, pognala po svetu. Kako radi bi praznovali Božič tako, kot smo ga bili vajeni. Pa ni mogoče. Marsičesa nam bo manjkalo, da bi mogli reči: tako je, ka- kor da bi bili doma.

Pa vendar ga lahko tudi v tujem svetu po krščansko praznujemo. Saj nas je naša be- gunska pot in brezdomstvo še bolj približa- lo božični skrivnosti. Kaj niso naši slovenski očetje podobni glavarju svete Družine, ki je iskal po Betlehemu prenočišča za ženo-De- vico in njenega Sina, pa ga ni dobil drugje kot v zapuščenem hlevcu na betlehemskih poljanah in ki je sredi noči vstal in se po- dal v tuji, neznani svet, da reši življenje Detetu, ki ga je zalezoval Herod. Kaj niso naše begunske matere podobne Mariji, ki je najprej z božjim Detetom pod srcem,

nato z Edinorojencem v naročju tavalá kot begunka iz kraja v kraj, in svojemu Sinu ni mogla dati ničesar, razen slame v jaslicah in vso svojo materinsko ljubezen. Kaj niso sinovi in hčere naših begunskih družin, ka- kor mali Jezus, ki je v revščini in življenjski nevarnosti doraščal v mladeniča daleč od svojega rodnega krova v Nazaretu. In kakor se je končala begunska pot svete Družine s srečno vrnitvijo v rojstni kraj, tako smejo tudi naši očetje upati, da se bo enkrat zasli- šal glas: Vstani, vzemi ženo in otroka in vrni se na svoj dom, kajti pomrli so tisti, ki so otroku stregli po življenju.

Krščansko pojmovanje božiča naj bo za letošnje praznike naša osrednja misel. Trikrat po dva praznika bomo imeli letos: nedeljo in Božič, nedeljo in Novo leto in sv. Tri Kralje in nedeljo.

Dovolj prilike, da se bomo duhovno pog- lobili, da se bomo s svojimi mislimi malo dlje pomudili na naših domovih in doma in po vsem svetu pri naših dragih, ki nas tam čakajo in da se bomo navžili pravega božičnega veselja, ki pa naj ne bo samo to, kar oni lepak imenuje: praznik želodca.

KOLEDAR

8. decembra

Prvo sveto obhajilo v cerkvi Marije Pomagaj

14. decembra

Duhovna obnova v Slomškovem domu ob 9.00

21. decembra

- Duhovna obnova na Pristavi ob 9.00
- Članski asado v Hladnikovem domu ob 13.00, s praznovanjem jubilarntov in sprejemom novih članov
- Božični koncert zbora Slomškovega doma Ex Corde v cerkvi Nuestra Señora del Carmen v Ramos Mejii ob 20.00

24. decembra

Slovenska polničnica v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši

Priprava na Božič

4 adventne nedelje

- spokorno bogoslužje,
- možnost prejema zakramenta sprave,
- nedeljska sveta maša z adventnim nagovorom.

30/11 ob 8 uri v Našem domu, San Justo

30/11 ob 9 uri v Lanusu

07/12 ob 9 uri v San Martinu

14/12 ob 9 uri v Slomškovem domu

21/12 ob 9 uri na Pristavi

PRAZNIČNA VOŠČILA Slovencev

SLOVENCEM V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Dragi rojaki, naj tudi letošnji december ogrejejo srca iskrene želje.

Vabimo vas, da: posnamete video voščilo (do 3 min) ali ga kar napisete in nam ga pošljete na elektronski naslov prirad.slovenici@pov.si

Vaša voščila bomo skozi ves mesec objavljali na facebook strani [Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.](#)

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

POLETJE

Bliža se poletje in z njim konec šolskega leta, daljši dopusti in zaslužen in potreben počitek. V kraljestvu južnega križa pa s poletjem prideta tudi Božič in novo leto, kar je za prebivalce severne poloble skoraj nerazumljivo: Božič brez snega?!

Mojstrsko je poletne dni opisal slovenski največji pisatelj, Ivan Cankar: “Ob vročih poletnih dneh, ko Močilnik vsahne, ko je temno Retovje skoraj prazno, in ko mila zelena Ljubija sanja svoje tihe sanje globoko pod vrbami, upade Ljubljanka za cel seženj in ošabna Vrhničanka je samo še potok. Ves levi del struge je sam bel prod, od solnca spaljen. Takrat se prične enajsta šola pod mostom ter se neha ob prvih jesenskih nalivih. Mnogokaj sem študiral v svojem življenju, ali tako bogate in koristne učenosti, kakor jo daje svojim učencem enajsta šola pod mostom, nisem zadobil nikjer in nikoli. Kakšna čuda prečudna hrani ta goli, posušeni prod! Očem, ki jih iščejo, srcem, ki verujejo vanje, se kažejo čuda ob vsakem pogledu, ob vsakem koraku. Polomljen, star lijak, obroč kolesa, preluknjana ponev, počeni lonci, vilice s poldrugim klinom, pipec brez ročnika — sam Bog nebeški vedi, odkod se je bilo vse to nabralo v Ljubljano! Ali vsaka stvar posebej je bila čudo prečudno in je imela svoj važen pomen. Šimčevemu Lojzetu se je celo posrečilo, da je našel denarnico; res ni bilo nič v nji, denarnica pa je vendarle bila. Čudes največje so bili kapeljni, ki so se skrivali pod mokrim kamenjem kraj zadnjih rahlo pljuskajočih valčkov vode. Lovili smo jih z vilicami, z žebli ali pa z golo roko ter jih pekli na žerjavici kar tam v šoli, ki je bila skrita neumnim očem. Zgodilo se je včasih, da je bila glava osmojena, repek pa še moker; toda bili so dobri in sočni, kakor na sosedovem vrtu pobrana jabolka.

V šoli smo bili vsi gologlavi in goloroki, hlače pa smo si zavihali visoko do vrh stegna. Nekoč sem v gorečem hrepenenju po nadaljnji učenosti zašel malo pregloboko v vodo. Nenadoma se mi je zazdelo, da jaham na ogromnem zelenem konju naravnost proti sijajnemu solncu. Nadvse sladka, brezprimerna sreča me je vsega prevzela in mislil sem, da sem cesar . . . Tedaj me je zgrabila za lase neusmiljena roka ter me trdo zalučila na prod. Tam sem vztrepetal ter se bučno razjokal, sam ne vem zakaj.

Jurčev hlapec me je bil potegnil iz vode. Če komu ni povšeči to ali ono, kar sem storil v poznejšem svojem življenju, naj se prereka s tistim hlapcem, ne pa z menoj!”

Ni samo Cankar pisal o poletju, tudi pregovori nam marsikaj povedo:

- Poletje je kratek gost. (slovenski pregovor)

- Življenje brez ljubezni je kot leto brez poletja. (švedski pregovor)
- Poleti modrost izgine. (francoski pregovor)
- V osrčju zime sem končno spoznal, da v meni leži nepremagljivo poletje. (Albert Camus, francoski novinar, filozof in pisatelj)
- Poletje zbira, zima pojé. (ruski pregovor)
- Če je poletje vroče, bo zima huda. (slovenski pregovor)
- Ko so ljudje srečni, ne vedo, ali je poletje ali zima. (Anton Čehov, ruski pisatelj)
- Kdor poleti počiva, pozimi strada. (latinski pregovor)
- Poletna vročina ni razlog, da ne bi delal. (afriški pregovor)
- V sebi, tudi sredi zime, vedno ohranjam poletje. (Henry David Thoreau, ameriški esejist, pisatelj, politični aktivist in filozof)
- Kakršno poletje, takšna bo jesen. (slovenski pregovor)

Izbral: Jože Jan

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

XXIV. Nagradni natečaj

za diplomska, magistrska in doktorska dela s področij:
A: Slovenci v zamejstvu in
B: Slovenci v izseljenstvu.

ROK za prijavo: 20. februar 2026

Več na slovinci.si

NAGRADNI NATEČAJ

Lepo povabljeni k obisku spletnih strani v slovenskem in španskem jeziku, ki so bile oblikovane posebej za slovensko skupnost v Argentini. QR koda vas najprej popelje na spletno stran **HOMILIA**, kjer najdete nedeljske, praznične in priložnostne pridige, dalje pa lahko dostopate tudi do dveh novih spletnih strani: **FAMILIA ORAT** vsebuje različne spodbude in pripomočke za duhovno življenje – posebej tu izpostavljamo adventno duhovno pripravo –, **PERIODICUM** pa prinaša slovenski verski tisk založbe Družina. Trenutno so dostopni izbrani članki iz revij Mavrica (za otroke), Najst (za mlade) in Božje okolje (revija katoliške duhovnosti v vsakdanjem življenju. Vsebine se bodo sproti dopolnjevale. Dobrodošli!

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

SL*AR
CÁMARA DE COMERCIO
ESLOVENO ARGENTINA

BAJDA s.r.l.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Urednika:
Mariana Poznič, Jože Jan

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina
email svobodna.ba@gmail.com
www.svobodnaslovenija.com.ar

Ustanovitelj Miloš Stare

Oblikovanje:
Leila Erjavec, Sofi Komar

Lastnik društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik Jure Komar

Podpisani članki lahko ne izražajo mnenja in uredniške usmeritve Svobodne Slovenije.